

Úloha objektivních podmínek a subjektivního činitele ve válce, v ozbrojeném zápase

Válka, ozbrojený zápas, právě tak jako každá jiná společenskopraktická aktivita představují složitou vzájemnou interakci, vzájemné působení, ovlivňování a podmínování mezi objektivními podmínkami na jedné straně a subjektivními činiteli na druhé straně.

Jakou úlohu hrají objektivní podmínky ve vztahu k subjektivnímu činiteli?

Především objektivní podmínky představují a plní úlohu **předpokladů** praktické činnosti subjektivních činitelů; vytvářejí **reálný prostor** pro rozhodování a jednání subjektivních činitelů; iniciují, podněcují, **motivují** aktivitu subjektivních činitelů; **limitují**, omezují, ohraničují svobodu jednání a rozhodování subjektivních činitelů, kladou jisté relativně stabilní hranice, meze svobody rozhodování a jednání.

V této souvislosti je potřebné zdůraznit protikladnost úlohy objektivních podmínek, které spočívají mj. v tom, že vytvářejí předpoklady i kladou překážky našemu jednání; usnadňují i znesnadňují činnost; vytvářejí i omezují, limitují prostor jednání; motivují i tlumí motivaci lidského jednání; stimulují, podněcují i brzdí jednání atp.

Chceme-li pochopit vzájemný vztah a interakci objektivních podmínek a subjektivních činitelů, nevystačíme pouze se zjišťováním, jak objektivní podmínky ovlivňují, podmínují, působí na subjektivního činitele. K tomu nutně musíme vzít v úva-

hu zpětný vliv subjektivních činitelů na objektivní podmínky.

Jinými slovy řečeno, chceme-li všestranněji pochopit a objasnit proces rozhodování a jednání velitele, zdaleka přitom nevystačíme jen s kauzální analýzou jeho činnosti, která zdůrazňuje prvořadě podmíněnost rozhodování a jednání velitele vlivy vnějšího světa, které jakkoli jsou významné, nejsou samy o sobě jedinými činiteli působícími na subjekt rozhodování.

Nemenší pozornost si zaslouží i náležitě zkoumání těch činitelů, které mají svůj původ, základ v samotném subjektu rozhodování, v jeho rozhodnutích, jednání, činech.

Velitel, který přijímá rozhodnutí, není totiž podmínován jen přírodními a sociálními vlivy z vnějšku, ale i on sám je vůči sobě jednou z významných podmínek; jinými slovy velitel se ve své činnosti také sebepodmiňuje.

Jakou úlohu hrají subjektivní činitelé — velitelé, štáby, vojska ve vztahu k objektivním podmínkám?

Především je nutné zdůraznit, že velitelé, štáby, příslušníci vojsk angažovaní ve válce musí **permanentně poznávat, zkoumat, analyzovat objektivní podmínky** a jejich protikladné působení.

Objektivní podmínky jsou v zásadě poznatelné, nikdy však je všechny vyčerpávajícím způsobem nepoznáme. Vždy zůstane celá řada z nich bud nepoznána, nebo poznána neúplně, částečně.